

Kommunikation og sprog i Dagplejen Odder by

I dagplejen er der kommunikation og sproglig bevidsthed hele dagen, både i hverdags rutiner samt i spontane og planlagte situationer og aktiviteter.

Vi har stor opmærksomhed på at kommunikation er mere end ord. I de tidlige faser af sprogudvikling er meget af børnenes kommunikation nonverbal og inkludere lyde, øjenkontakt og blikretning, gestik, mimik, pege-gestik og turtagning.

Det pædagogiske læringsmiljø i dagplejen understøtter børns kommunikation og sprog udvikling gennem gentagelser og genkendelighed i hverdagens aktiviteter giver barnet større mulighed for at være aktiv medfortæller i egen dagligdag.

- Interaktioner – hvor dagplejer indlevende, nysgerrigt, anerkendende og samtalende kommunikerer med barnet, herunder inddrager barnets perspektiver og optagethed
- Sproglig rollemodel – børnene får erfaringer med at aflæse, genskabe og udvikle deres kommunikation gennem vippeture i samspillet mellem barn og dagplejer samt i det overskuelige børnefællesskab i dagplejen.
- Fællesskab - fælles opmærksomhed udvikler kommunikation og sprog.

Interaktion er socialt samspil, hvor deltagerne påvirker hinanden og skaber mening sammen. I Dagplejen har vi i en årrække arbejdet med ICDP der med relationel tilgang sikrer gode udviklingsstøttende interaktioner.

De tre dialoger i ICDP

Den følelsesmæssige dialog – vær tilgængelig for kontakt

- Vis glæde for barnet
- Se barnets initiativ –juster dig
- Inviter barnet til samtale – lyt og svar
- Giv barnet anerkendelse – for det barnet magter at gøre

Den meningsskabende dialog –skab fælles opmærksomhed

- Fang barnets opmærksomhed
- Fasthold barnets opmærksomhed –vis følelser og entusiasme
- Forbind barnets oplevelser –uddyb og forklar

Den guidende/vejledende dialog

- Skab rammerne. Fortæl barnet hvad det må og skal –trin for trin

Dagplejen arbejder med sprog strategier fra "Sprog i Samspil", der har flere fællestræk med ICDP.

Sproglig rollemodel

"Sprog i samspil" tager ligesom ICDP udgangspunkt i at den voksne har ansvaret for relationen og kvaliteten af samspillet. Den voksne er sproglig rollemodel for barnet med sin fremtoning, omgangstone og kommunikation. Derfor kan det være nyttigt at være bevidst om hvilken rolle den voksne indtager i samspillet med børnene.

- Instruktørrollen
- Entertainerrollen
- Tidtagerrollen
- Den for stille pædagogrolle
- Hjælperrollen
- Rollen som heppekorsleder
- Rollen som den lydhøre samtalepartner

Hvilken rolle indtager du mest i samspil og leg med børnene?

Fællesskab og fælles opmærksomhed.

Sproglige rollemodeller viser børn hvordan man samtaler – ved at samtale med dem.

Lad barnet vise vejen. Betyder at den voksne må slippe føringen for at blive en interessant samtalepartner, barnet har lyst til at interagere med.

UGL – Hold **U**dkig –**G**iv tid – **L**yt

Ansigt til ansigt viser barnet at den voksne kan justere sig og er tilgængelig og nærværende.

Deltag i barnets leg.

Tag ture sammen. Støt barnet i at tage sin tur

Gør sociale rutiner til en del af samspillet.

- Rutiner gør turtagning lettere for børn fordi de bliver udført på en særlig måde, hver gang.
- Turene er gentagne og meget forudsigelige
- Hver persons tur er klart defineret
- Der er tydelige signaler, der opfordre barnet til at tage sin tur.

Hold samtalen i gang

Børn har forskellige ønsker og færdigheder til at kommunikere. Nedenstående er billede på 4 forskellige samtaletyper baseret på hvor ofte barnet typisk initiere og respondere i samspillet.

- *Barnet som er en social samtale type* tager konstant initiativ til interaktion og giver meget respons på initiativer fra andre mennesker
- *Barnet som er en tilbageholdende samtale type* er afventende og tager sjældent initiativer (selvom barnet nok svare, når det bliver talt til) Er ofte i yder kanten af interaktioner og gruppeaktiviteter.
- *Barnet med sin egen dagsorden* bruger meget tid på at lege alene og virker uinteressert i interaktioner med voksne og kammerater. Barnet tager måske initiativ, når det har et behov, men afviser eller ignorerer jævnligt andres bestræbelser på at blive engageret.
- *Barnet som er en passiv samtale type* respondere og tager sjældent initiativ, samt viser begrænset interesse for genstande og ting omkring sig.

Det er vigtigt at kende stadierne i sprog udvikling for at kunne tilpasse den måde vi kommunikere med barnet så barnet får det bedste kommunikative og sproglig udviklings muligheder.

Børns typiske sprogudvikling

1. Opdageren (0-8 måneder)
2. Kommunikatoren (8-13 måneder)
3. Enkeltordsbrugeren (12-18 måneder)
4. Sammensætteren (18-24 måneder)
5. Den tidlige sætningsbruger (2-3 år)
6. Den sene sætningsbruger (3-5 år) er ikke relevant i dagplejen, men nævnt for sammenhængens skyld.

Handleplan for barn med umodne sproglige og sociale færdigheder:

Hvis et barn har lidt umodne sproglige og sociale færdigheder kan vi

1. observere på barnet i forskellige sammenhænge for at få et billede af hvilken indsats der skal sættes i med.

Observationsskema 1: Barnets samspil med pædagogen og de jævnaldrende

Observationsskema 2: Barnets sproglige udviklingstrin

Dagplejer udføre som udgangspunkt observationerne. Medmindre det giver mening at gøre det i fællesskab med dagplejepædagogen. Forældre input er desuden væsentligt for helhedsbilledet af barnet.

2. Dagplejepædagogen fremlægger observationer på sparringsmøde i pædagoggruppen hvorefter der vurderes hvilke tiltag der skal indgå i handleplan, samt hvem der gør hvad og hvordan der følges op.
 - Fokus på samspil og sprogstøttende strategier.
Sprogpædagogen kan komme med forslag til justeringer i samspillet og aktiviteter
 - Samtale med forældre
 - Sparringsmøde med talehøre konsulent
 - Konference
 - Sprogvurdering –Kompetencehjul eller Hjernen og Hjertet

Sprogvurdering:

Som en del af den samlede sprogstimulerende indsats i Odder kommune er det besluttet at der udarbejdes en vurdering i Hjernen og Hjertet. I dagplejen anvendes fortsat Kompetencehjul på alle børn når de er 2 år. Samt en opdatering af Kommunikations og Sprog-delen når barnet er 2,6 år.

Hvis der vurdering viser behov for særlig indsats og der ikke allerede er iværksat handleplan skal talehøre konsulent kontaktes.